

Azərbaycanın Avropa İttifaqındakı strateji tərəfdaşı

Litva ilə münasibətlər qarşıdakı dövrdə genişlənərək yeni əməkdaşlıq sferalarını əhatə edəcək

"Azərbaycan ilə Litva arasında münasibətlər xoş ənonələrə malikdir və biz bu münasibətlərin inkişafına xüsusi əhəmiyyət veririk". Bu fikir Prezident İlham Əliyevin bu ilin fevral ayında Litvanın milli bayramı münasibətilə bu ölkənin Prezidenti Gitanas Nausedayə göndərdiyi təbrik məktubunda yer alıb. Bu günlərdə İlham Əliyevin Litvaya etdiyi rəsmi səfər isə bir daha təsdiq etdi ki, hər iki ölkədə əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi üçün güclü siyasi iradə var.

Tarixə söykənən əlaqələr

Litva Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini tanıyan ilk dövlətlər sırasında yer alıb. Bu ölkə Azərbaycanın müstəqilliyini 1991-ci il dekabrın 20-də tanıdığını bəyan edib. Azərbaycanla Litva uzun müddət - təxminən 50 il sovet

imperiyasının tərkibində olsalar da, iki dövlət və onların xalqları arasında münasibətlərin tarixi daha qədimdir. Prezident İlham Əliyevin səfəri zamanı keçirilən biznes forumunda Litva Prezidenti Gitanas Nauseda bu məsələyə toxunaraq Azərbaycan xalqının ulu əcdadlarının hələ XV əsrdə Litva elçilərini qəbul etdiklərini xatırladı.

1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti yarandıqdan sonra iki dövlət arasında diplomatik əlaqələr də formalaşdı. O zaman Azərbaycanda Litvanın konsulluğu fəaliyyət göstərirdi. Vincas Kreve-Mickevicius bu ölkənin Azərbaycandakı konsulu olub. Bakıda Litva Konsulluğu 1922-ci ildə Zaqafqaziya Sovet Federativ Sosialist Respublikasının yaradılmasına qədər fəaliyyət göstərirdi.

Xalq Cümhuriyyəti dövründə Azərbaycan Ordusunun sıralarında xidmət etmiş general-leytenant Məhəmməd bəy Sulkeviç Litva tatarlarından idi.

Litva tatarlarının başqa bir nümayəndəsi Aslan bəy Kriçinski isə Xalq Cümhuriyyəti dövründə dövlət dəftərxanasının rəhbəri işləyib. Onun qardaşı Olqerd Nayman isə Xalq Cümhuriyyətinin ədliyyə nazirinin müavini vəzifəsində çalışıb, Azərbaycan dövləti qarşısında mühüm xidmətləri olub.

İki ölkə arasında fəal siyasi dialoq var

Təbii ki, tarixi münasibətlər müstəqilliklərini bərpa etdikdən sonra iki dövlət arasındakı münasibətlərin inkişafında böyük rol oynayıb. Zəngin tarixi keçmişi, özünəməxsus dəyərləri olan, müasir dövlətçilik ənənələrinə görə Avropanın əksər dövlətlərini qabaqlayan Litva ilə Azərbaycan arasında hazırda sıx siyasi və iqtisadi münasibətlər mövcuddur.

Təbii ki, bu münasibətlərin inkişafında dövlət başçılarının qarşılıqlı səfərləri böyük rol oynayıb. Təkcə son bir il ərzində Azərbaycan və Litva prezidentləri arasında 3 dəfə görüş olub. Belə ki, ötən ilin may ayında Litva Prezidenti Gitana Nauseda Azərbaycana rəsmi səfərə gəlib. Mühüm müzakirələrlə yadda qalan səfər zamanı keçirilən görüşlərin nəticəsi kimi prezidentlər mətbuata bəyanatla çıxış ediblər. Həmçinin həmin səfər zamanı Bakıda Heydər Əliyev Mərkəzində Azərbaycan-Litva biznes-forumu keçirilib.

Bu il yanvarın 18-də isə hər iki dövlətin başçısı Dünya İqtisadi Forumu çərçivəsində Davosda görüşüblər. Məhz bu görüş zamanı Litva Prezidenti həmkarı İlham Əliyevi ölkəsinə səfərə dəvət etmişdi.

Bu günlərdə isə Prezident İlham Əliyev Litvaya rəsmi səfər edib. Beləliklə, bütün bunlar təsdiq edir ki, hər iki ölkənin prezidenti münasibətlərin daha da dərinləşməsi üçün böyük siyasi iradə ortaya qoyub. Bu rəsmi səfər zamanı mətbuata bəyanatında Prezident İlham Əliyev bu barədə deyib: "Keçən il Prezident Nauseda Azərbaycanda rəsmi səfərdə idi, bu il isə mən Litvada rəsmi səfərdəyəm. Biz bu ilin əvvəlində Davosda da görüşmüşdük. Yəni bu, özlüyündə onu göstərir ki, aramızda çox fəal siyasi dialoq aparılır və bu dialoq konkret nəticələrlə də təmamlanır. Siyasi müstəvidə əldə edilmiş razılıqlar təbii ki, bütün digər sahələrə də öz müsbət təsirini göstərir. Biz çox ümid edirik ki, gələcək illərdə iqtisadiyyat, ticarət sahələrində də si-

Azərbaycanın Avropa İttifaqındakı strateji tərəfdaşı

Litva ilə münasibətlər qarşdakı dövrdə genişlənərək yeni əməkdaşlıq sferalarını əhatə edəcək

yasi səviyyədə olduğu kimi işlər sürətlə gedəcək".

Xatırladaq ki, bu, Prezident İlham Əliyevin Litvaya sayca dördüncü səfəri idi. Bundan əvvəl Prezident İlham Əliyev Litvaya bir dəfə rəsmi, iki dəfə işgüzar səfər edib. Litva prezidentləri də müxtəlif vaxtlarda Azərbaycana rəsmi və işgüzar səfərlər ediblər.

Litva Azərbaycanın Aİ və NATO ilə əməkdaşlığına dəstək verir

İndiyədək Azərbaycanla Litva arasında 40-dan artıq sənəd imzalanıb. 2007-ci ildə imzalanmış "Azərbaycan Respublikası Prezidenti və Litva Respublikası Prezidentinin Birgə Bəyannaməsi", 2007-ci ildə imzalanmış "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və Litva Respublikası Prezidenti-

nin tərəfdaşlıq münasibətlərinin inkişafı haqqında Birgə Bəyannaməsi" kimi sənədlər dövlətlərarası münasibətlərin yüksək siyasi ruhunu göstərir. Xüsusən sonuncu sənəd həm də iki dövlət arasındakı münasibətlərin strateji məzmun kəsb etdiyini göstərir.

Mayın 22-də isə iki ölkə arasında ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində əməkdaşlığa dair və gənclər siyasəti sahəsində əməkdaşlıq haqqında sazişlər və iki dövlətin baş prokurorluqları arasında 2024-2025-ci illər üçün əməkdaşlıq proqramı imzalanıb.

Prezident İlham Əliyevin Litvaya rəsmi səfəri zamanı iki dövlət arasında iqtisadi-ticarət əlaqələrin daha da genişləndirilməsinin, ticarət dövriyyəsinin daha da artırılmasının vacibliyi vurğulandı. Bərpaolunan enerji, investisiyalar, nəqliyyat kimi sahələrdə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edildi. Xəzər dənizi ilə Baltik dənizinin birləşdi-

rilməsinə dair layihələr barəsində müzakirələr aparıldı.

Litva həm də Avropa İttifaqının və NATO-nun üzvü olan dövlətdir. Bu ölkə Azərbaycanla Aİ arasında əlaqələrin inkişafına böyük töhfələr verir. Belə ki, Azərbaycan Litvanın Aİ-nin Tvininq proqramı çərçivəsində tərəfdaşıdır. Həmçinin Azərbaycan Şərq Tərəfdaşlığı proqramı çərçivəsində də həyata keçirilən layihələrin sayına görə Litvanın əsas tərəfdaşıdır. Səfər zamanı keçirilən görüşlərdə Azərbaycanın Avropa İttifaqı və NATO ilə əməkdaşlığına Litvanın dəstəyi yüksək qiymətləndirildi.

Görünən odur ki, Azərbaycan-Litva münasibətləri qarşdakı dövrdə daha da inkişaf edərək, yeni əməkdaşlıq sferalarını əhatə edəcək.

*Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"*